

RT-1601100101051602

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) (CBCS) (W.E.F.-2016) Examination

March – 2019

Sanskrit : Paper-16

(Sanskrit Vyakaran)

(Common Paper for 2015 & 2016)

(Optional) (New & Old Course)

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- १ नीचे आपेक्षा रूपो ओणभावो : (कोईपक्ष सात) १४
- 1 Identity the following grammatical forms : (any seven) 14
(१) रामाय	(८) कवये
(२) कविना	(९) नदीषु
(३) पित्रे	(१०) वारिणा
(४) रामस्य	(११) भानुभिः
(५) नद्या	(१२) वधूभ्यः
(६) वध्वा	(१३) पितृणाम्
(७) भानवे	(१४) वारिभ्याम्
- २ नीचे आपेक्षा रूपो ओणभावो : (कोईपक्ष सात) १४
- 2 Indentity the following grammatical forms : (any seven) 14
(१) सृजामि	(८) लिखेत्
(२) हसामः	(९) लभन्ते
(३) लिखामि	(१०) सृजामः
(४) क्षिपन्ति	(११) हसन्ति
(५) अलिखत्	(१२) चलति
(६) वहामि	(१३) अक्षिपाम्
(७) लभसे	(१४) अहसताम्

૩	‘द्वितीया’ अथवा पंचमी विभक्तिना उपयोगो उदाहरण सहित समझावो.	१४
3	Explain with illustrations the use of either ‘द्वितीया’ or ‘पञ्चमी’ case.	14

૪	तत्पुरुष समासना प्रकारो उदाहरण सहित समझावो.	१४
4	Explain the types of ‘तत्पुरुषसमास’ with examples.	14

अथवा/OR

૪	‘स्वरसन्धि’ અને ‘व्यंजनसन्धि’ સવિસ્તર સમજાવો.	१४
4	Explain in detail ‘स्वरसन्धि’ and ‘व्यंजनसन्धि’.	14

૫	(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ગદ્યખંડનું ગુજરાતીમાં ભાષાંતર કરો :	૭
5	(A) Translate in Gujarati any one of the following Passages :	7

(૧) यद्यपि संसारे बहूनि वस्तूनि सन्ति, परन्तु विद्यैव सर्वश्रेष्ठं धनमस्ति । अत एवोच्यते – ‘विद्याधनं सर्वधनप्रधानम्’ । विद्या मनुष्यः स्वकीयं कर्तव्यं जानाति । विद्ययैव मनुष्यो जानाति यत् को धर्मः कोऽधर्मः, किं कर्तव्यम्, किं अकर्तव्यम्, किं पुण्यम्, किं पापम्, किं कृत्वा लाभो भविष्यति, केन कार्येण वा हानिः भविष्यति । स विद्याप्राप्त्या सन्मार्गम् अनुवर्तितुं प्रयतते । एवं विद्ययैव मनुष्यो मनुष्योऽस्ति ।

(૨) संस्करणं परिष्करणं संस्कृतिः भवति । सा संस्कृतिः कथ्यते या दुर्गुणान् दुर्व्यसनानि पापानि पापभावनाश्च हृदयेभ्यो निस्सार्य हृदयानि निष्पापानि निर्मलानि सत्त्व भावोपेतानि च करोति । प्राचीनानां आर्याणां संस्कृतेः एता एव विशेषताः सन्ति । तेषां संस्कृतिः मनुष्यान् सर्वविधपापेभ्यो निवारयति तान् सन्मार्गमुपनयति, तेषां हृदयेषु सत्यस्य अहिंसायाः धर्मस्य दयायाः परोपकारस्य धैर्यस्य त्यागस्य शीलस्य सहानुभूतेः दानादिगुणानां च स्थापनां करोति ।

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એકનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો :	૭
--	---

(૧) બધા ઉપનિષદોનો સાર ગીતામાં થયો છે. તેનું નિરૂપણ ઘણી સરળ ભાષામાં થયું છે. છતાં તેમાં રહેલ અર્થનું ગૌરવ અને વિચારોની ગંભીરતા તેટલાજ નોંધ પાત્ર છે. જગતના કોઈપણ માણસને સ્પર્શી શકે તેવા વ્યવહારુ ચિંતનને કારણે તે ઘણું લોકપ્રિય પુસ્તક બન્યું છે. સમગ્ર માનવ સમાજના કલ્યાણ માટે નિષ્કામ ભાવે કર્મ કરવાં જ જોઈએ એવો કર્મયોગનો સંદેશ તેમાં જોવા મળે છે, ઉપરાંત જ્ઞાન અને ભક્તિનું આકર્ષક નિરૂપણ છે.

(૨) સફળતા માટે આપણે બીજા પર અવલંબન ન કરવું જોઈએ. અવલંબન એ ગુલામીનું બીજું નામ છે. બીજાના દાન પર જીવનારાઓને સ્વમાન હોતું નથી. માત્ર જાત મહેનત જ આપણામાં આત્મવિશ્વાસ સર્જે છે અને વ્યક્તિત્વને વિકસાવે છે. જાત મહેનત ચારિત્ર્યનું નિર્માણ કરે છે. તે મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવા માટે હૃદયને બળ આપે છે. માત્ર પ્રમાદી લોકોને જ સફળતા એક આશ્ચર્ય તરીકે મળતી હોય છે.

(B) Translate into Sanskrit any **one** of the following :

7

(1) The essence of all Upanisads is embodied in the Gita. It is depicted in a very simple language still the gravity of meaning and seriousness of thoughts found in it are equally noteworthy. It has become a very popular book on account of the practical philosophy which can appeal to any body in the world the message of 'કર્મયોગ' in the form that actions must be performed in a detached manner for the welfare of the human society at large is found in it moreover the depiction of જ્ઞાન and ભક્તિ are also fascinating.

(2) We should not depend on others for success. Dependence is an another name of slavery. Those who live on the charity of others have no self-respect only self-help creates confidence in us and develops our personality. Self-help builds our character. It gives us strength to heart to face the difficulties. Only to idlers success comes as a surprise.